

Menningarsjokk

ISLANDSKE DAGER VED LITTERATURHUSET I BERGEN 3.-6. APRIL 2014

b

4 islandske dager, 17 arrangementer

Utstillinger ved Elvar Örn Kjartansson og Katrin Berge

Relevante titler selges i Boksalongen. Muligheter for boksignering.

Islandsk mat på menyen alle dager i Colonialen

Menningarsjokk - islandske dager ved Litteraturhuset i Bergen 3.-6. april 2014

Hva smaker Island? Hvordan er det å leve på en vulkan? Hva skriver de om i bøkene sine, og hvor putter de tungen når de uttaler ð? Litteraturhuset i Bergen har satt av fire dager til å utforske sagaøyen, og vi fornekter oss ikke. Programmet er fullstappet av islandske godsaker: stev, bokbad, debatt, foredrag, quiz, konsert, språkkurs...

Vi har kalt festivalen *Menningarsjokk*, kultursjokk på norsk. Tanken er å tilby et sjokkerende tett pakket, intenst og overveldende møte med Island og islandske kultur. Vi ønsker å sette deg litt ut, by på noe nytt og spørre om du vil ha påfyll. *Menningarsjokk* overtar Litteraturhuset fra 3. til 6. april. **Verið velkomin!**

Har du ein ven
og trur vel om han,
så gjest han ofte,
for kratt gror
til og gras blir
høgt på vegen
som ingen går

Håvamål

Vigdís Finnbogadóttir, Berit Opheim og Bergsveinn Birgisson er med på åpningen av Menningarsjokk.

torsdag
3
fimmtudagur

Mottakelse ved Bergen kommune

Ordfører Trude Drevland ønsker velkommen

Tale ved Islands ambassadør til Norge, **Gunnar Pálsson**

Stev ved **Bergsveinn Birgisson** og **Berit Opheim**

18.00–19.00
Olav H. Hauge
Gratis

Foredrag: Språk og kultur er kjernen i vårt nordiske fellesskap

Islands fhv. president **Vigdís Finnbogadóttir**

19.10–19.45
Auditoriet
Gratis

Bokbad: Historier om historien

Bergsveinn Birgisson lanserte høsten 2013 nye og til dels oppsiktsvekkende teorier om vikinghistorien i boken *Den svarte vikingen*. Det oppsto diskusjon i kjølvannet av utgivelsen, og denne kvelden samtaler Bergsveinn Birgisson og professor **Gunnstein Akselberg** om hva som er god sakprosa og hva som gjør forskning god.

Intervjuer: **Hans Jacob Orning**

20.00–21.00
Auditoriet
75,-/55,-
(student)

fredag
4
föstudagur

Mímir Kristjánsson og Sindri Freysson diskuterer politikk, Katrin Berge snakker om kunstnerisk inspirasjon.

15.00–15.45
Olav H. Hauge
50,-/35,- (student)

Foredrag: Island og omverdenen

Islandingene har en egen måte å omgå importord på – de finner islandske løsninger for det meste. Førsteamanuensis **Borsteinn G. Indriðason** ved UiB snakker om prinsipper for orddannelser og islandsk språkpolitikk generelt.

16.00–17.00
Auditoriet
Gratis

Debatt: Island mellom USA og Europa

Føler Island seg splittet kulturelt og identitetsmessig? Vinner amerikansk språk og kultur frem på bekostning av det islandske og europeiske? Hva har den amerikanske militærbasen i Keflavik hatt å si? I panelet: **Sindri Freysson, Mímir Kristjánsson, Stefán Snævarr**. Intervjuer: **Odd Reidar Solem**.

17.15–18.00
Boksalongen
50,-/35,- (student)

Nye stemmer: Islandsk inspirasjon

I sin avgangsutstilling ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen tolket **Katrin Berge** islandske folkeeventyr. **Mette Karlsvik** har skrevet de islandskinspirerte bøkene *Post oske*, *Dagar og netter i Reykjavik*, *Bli Björk* og *Prinsland*. Berge og Karlsvik gir i disse dager ut boka *Dyrebar*. I dag samtaler de om hva det er ved det islandske som inspirerer dem som kunstnere. Intervjuer: **Margunn Rauset**

Jón Viðar Sigurðsson belyser historisk trafikk, Baltasar Kormákur står bak *Dypet*, og Bergljót Jónsdóttir filosoferer omkring identitetskultur.

fredag
4
fostudagur

Filmvisning: «Dypet» (2013) av Baltasar Kormákur

Filmen er basert på en sann historie om en fisker som overlever et skipsforlis. Han svømmer i seks timer i iskaldt hav utenfor Island, hvorpå han med stor møyte tar seg over et ugjestmildt, vulkansk vinterlandskap før han når frem til hjelp. Vitenskapelig sett var overlevelsen mirakuløs.

17.15–18.50
Auditoriet
50,-/35,-
(student)

Foredrag: Forbindelser

Det har gjennom alle tider foregått utstrakt handel og annen utveksling mellom Island og det vestlige Norge. Fremdeles er den norske landsdelen og sagaøya nært forbundet. Historieprofessor **Jón Viðar Sigurðsson** ved UiO belyser trafikken og tilknytningen mellom Vestlandet og Island historisk og nåtidig.

19.00–19.45
Olav H. Hauge
50,-/35,-
(student)

Samtale: Kultur og identitet

Tidligere festspilldirektør i Bergen, nå direktør for Galleri S12, **Bergljót Jónsdóttir** og forfatter **Mette Karlsvik** samtaler om identitetskultur på Island og i Norge, sett utenfra og innenfra. Hva opplever vi særpreger islendinger og nordmenn? Saken drøftes av en islending med adresse Bergen, og en nordmann som for tiden har adresse Island. Karlsvik leser innledningsvis fra *Post oske. Dagar og netter i Reykjavik*. I samtale med **Silje Stavrum Norevik**

20.00–21.00
Auditoriet
50,-/35,- (student)

lördag
5
laugardagur

Adele Lærum Duus tar barna med på mytologisk reise, og Gunnar Staalesen bytter bok med Yrsa Sigurðardóttir.

11.00–15.00
Alver
30,- (per person)
Opp til 8 år
12.00–12.45
14.00–14.45
Zinken Hopp
Gratis
Alder: 3+

Lillelørtdag: Litteraturkafé

Grøt, saft og høytlesning til folket!

Barn, drama: Flumbra – en islandsk trollmor (Ástar-saga úr fjöllumum – á dönsku) av Guðrun Helgadóttir

Dramatiseres og fremføres av skuespiller **Adele Lærum Duus**. Her får barna bli med på en reise i Islands mytologi.

15.00–16.30
Auditoriet
75,-/55,- (student)

Alle tiders oversettelser

Sagatid: 60 oversettere har jobbet i fire år med å oversette 40 sagaer og 48 tåtter fra gammelislandsk til norsk, svensk og dansk i dette som er et av de største oversettelsesprosjektene innen vestlig litteratur. Fembindsverkene lanseres 28. april 2014. Prosjektet presenteres av **Jan Ragnar Hagland** og **Silje Beite Løken**.

Nåtid: Vi oversetter mye moderne islandsk litteratur til norsk, men lite andre veien. Hva er grunnene til dette? Eskalerte skjevheten etter finanskrisen på Island? I panelet: **Gro-Tove Sandsmark**, **Silje Beite Løken** og **Jan Ragnar Hagland**. Intervjuer: **Gunnstein Akselberg**

18.00–19.00
Auditoriet
75,-/55,- (student)

Utvekslingsstudier: Frem med påskeduken

Krimforfatterne **Yrsa Sigurðardóttir** og **Gunnar Staalesen** bytter bøker. Det nærmer seg påske og er duket for krim. Titlene for kvelden er *De uønskede* (Yrsa) og *Dødens drabant* (Staalesen). Intervjuer: **May Grethe Lerum**

Jan Arild Breistein kjører Islandquiz, Þorgrímur Gestsson går i Snorres fotspor, og Runar Guðnason og Pål Olav Loftesnes står for musikken.

Islandquiz

Test dine kunnskaper om Island! Quizmaster: **Jan Arild Breistein**.

Musikk

Runar Guðnason fra Side Brok har islandsk far og islandsk pass. Sammen med **Pål Olav Loftesnes** fra Side Brok vil han skape god stemning med sunnmørsk rap – og kanskje får vi et aldri så lite islandsk innslag?

Søndagsskole: Lær islandsk på en time

Ville det ikke vært fint å styrtlære et språk? Det islandske språket ligger historisk sett nært vårt eget, og kanskje vi innerst inne «husker» mer enn vi tror? Ved leksikograf og nordist **Margunn Rauset**

Bokbad: I Snorres fotspor i Bergen

Þorgrímur Gestsson har i boken *I Snorre Sturlasons fotefar* fulgt Snorres beskrivelser fra Norge og Vestlandet og lagt ut på vandring etter ham. I samtale med **May Grethe Lerum**.

lørdag
5
laugardagur

19.30–21.00
Boksalongen
40,-

21.30–22.15
Olav H. Hauge
75,-/55,- (student)

søndag
6
sunnudagur

13.00–14.00
Olav H. Hauge
Gratis

15.00–16.00
Olav H. Hauge /
50,-/35,- (student)

Om deltakerne / hvort þáttakendur

Trude Drevland: Nordnorsk ordfører for vertsbyen, med hjertet i Bergen.

Gunnar Pálsson: Islands ambassadør til Norge, utdannet bl.a. innen filosofi og politikk.

Bergsveinn Birgisson: Forfatter, doktor i norrøn filologi. Nominert til Nordisk råds litteraturpris for *Svar på brev frå Helga* (2012) (no. tittel).

Berit Opheim: Norsk sanger og kveder fra Voss, utdannet ved Norges Musikkhøgskole. Har jobbet med en rekke norske og internasjonale jazz- og folkemusikere.

Vigdís Finnbogadóttir: Tidligere president på Island. Har studert litteratur, teaterhistorie, fransk og engelsk.

Gunnstein Akselberg: Professor i nordisk språkvitenskap ved UiB, navnegransker og gjennom 15 år ansvarlig for NRK Hordalands språkspalte «Snakk med oss».

Hans Jacob Orning: Professor ved Institutt for arkeologi, konservering og historie, UiO. Har høy- og senmiddelalder som spesialfelt.

Þorsteinn G. Indriðason: Førsteamanuensis i nordisk språk ved UiB. Veileder bl.a. i islandsk språkpolitikk.

Sindri Freysson: Romanforfatter og poet som debuterte i 1992. Har studert filosofi og litteraturvitenskap, og arbeidet som journalist.

Mímir Kristjánsson: Tidligere politisk journalist i Klassekampen, nå redaktør for tidskriftet Manifest. Har gitt ut bøkene *De superrike* og *Slik blir du superrik*.

Stefán Snævarr: Forfatter av både sakprosa og skjønnlitteratur. Professor i filosofi ved Høgskolen i Lillehammer.

Odd Reidar Solem: Har vært utenriksjournalist i TV2 og nyhetsanker i TV2 Nyhetskanalen. Tidligere redaktør av Romsdals Budstikke.

Katrin Berge: Frilans illustratør, som i sin master i illustrasjon ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen lot seg inspirere av islandsk mytologi.

Mette Karlsvik: Forfatter med tre bøker om Island på samvittigheten: *Post oske*, *Dagar og netter i Reykjavik* (2011), *Bli Björk* (2011) og *Prinsland* (2012) (sammen med Svein Størksen).

Margunn Rauset: Leksikograf og stipendiat i nordiske språk ved UiB. Knyttet til den nordiske nettordboka Islex.

Jón Viðar Sigurðsson: Historieprofessor ved UiO. Underviser og veileder i islandsk og norsk kulturhistorie 800–1400.

Bergljót Jónsdóttir: Tidligere festspilldirektør i Bergen. Direktør for galleri S12 i Skostredet, Bergen.

Adele Lærum Duus:

Skuespiller, litteraturformidler og -kritiker. Driver teater- og litteraturformidlingsfirmaet Lys Levende Adele.

Jan Ragnar Hagland: Professor i norrønt språk ved NTNU og oversetter. Medredaktør for prosjektet «Ny norsk oversettelse av islendingsagaene».

Silje Beite Løken: Oversetter av islandsk skjønnlitteratur og sakprosa. Medarbeider i prosjektet «Ny norsk oversettelse av islendingsagaene».

Gro-Tove Sandmark:

Norsklektor ved Islands universitet. Oversetter, litteraturviter og kulturformidler.

Yrsa Sigurðardóttir: En av Islands mest populære krimforfattere. Har også skrevet barnebøker. Utdannet sivilingeniør.

Gunnar Staalesen:

Forfatter og dramatiker, særlig kjent for Varg Veum-bøkene som er oversatt til 17 språk.

May Grethe Lerum: Forfatter, journalist og kritiker. Bl.a. kjent for bokseriene «Livets døtre» og «Solgudens krukke». Litteraturanmelder i VG.

Jan Arild Breistein: Bergens uovertrufne quizmaster og leder av Bergen Spillfestival.

Runar Gudnason:

Rapper og frontfigur i hip-hop-gruppen Side Brok. Er vokst opp i Hovdebygda i Ørsta, har islandsk statsborgerskap og bor i København. Har studert språk og media.

Pål Olav Loftesnes:

Musiker, produsent, frilansjournalist og konsulent. Vokste opp i en musikkbutikk i Sogndal og har mastergrad i musikkvitenskap fra UiO og NMH.

Þorgrímur Gestsson:

Frilansjournalist og forfatter fra Island, med journalistutdannelse fra Norge. Har skrevet boken *I Snorre Sturlassons fotefar*, som følger Snorres spor i Norge og på Vestlandet.

Elvar Örn Kjartansson:

Fotokunstner som reiser verden rundt på jakt etter sine motiver. I denne utstillingen presenteres flyfoto fra Island, fotografert fra et åpent, ultralett fly, 150–250 meter over bakken.

Billetter / Miðar Festivalpass gir deg tilgang til samtlige arrangement under festivalen. Kjøpes på Litteraturhusets nettsider eller i Boksalongen frem til arrangementsstart. Festivalpasset er personlig og kan ikke overdras eller deles med andre.

Enkeltbilletter kjøpes per arrangement. Du kan kjøpe enkeltbilletter på Litteraturhusets nettsider eller i Boksalongen frem til arrangementsstart. Når du handler på nett får du billetten tilsendt umiddelbart, og du kan selv printe den ut hjemme.

Generell informasjon Det kan være lurt å sikre seg billetter tidlig! Forhåndssalg av festivalpass på Litteraturhusets nettsider eller i Boksalongen frem til torsdag 3. april kl. 20.00. Enkeltbilletter selges hele perioden. Du kan også kjøpe billetter via mobilappen Linticket.no. Plassene er unummererte. Møt opp i god tid for å få plass. Dørene åpner normalt 20 minutter før arrangementsstart. Litteraturhusets billettleverandør legger til en avgift på kl 5,- per billett og kommer i tillegg til oppgitt billettpris.

Foto / Myndir *Mette Karlsvik*. Foto: Tove K. Breistein *Yrsa Sigurðardóttir*. Foto: Kagge Forlag *Gunnar Staalesen*. Foto: Helge Skodvin *Adele Lærum Duus*. Foto: Roddy Duus *Mímír Kristjánsson*. Foto: Manifest *Berit Opheim* Foto: Vidar Herre *Bergsveinn Birgisson*. Foto: Sigfús Már Pétursson *Jón Viðar Sigurðsson*. Foto: Privat *Katrín Berge* Foto: Alexander von Mehren *Þorgrímur Gestsson*. Foto: Beret Wicklund *Jan Aríld Breistein*. Foto: Jan Lillebø, Bergens Tidende *Sindri Freysson*. Foto: Árni Sæberg *Runar Guðnason*/*Pål Olav Loftesnes*. Foto: Bård Aasen Lødemel *Baltasar Kormákur* Foto: Petr Novák, Wikipedia *Vigdís Finnbogadóttir* Foto: Rob C. Croes / Anefo *Bergljót Jónsdóttir* Foto: Eija Mäkiyuoti

Takk / Takk Icelandair, Islands ambassade Oslo, Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune, Fritt Ord, Norsk kulturråd, Sparebanken Vest, Vigmostad & Bjørke, Kagge forlag, Det Norske Samlaget, Gyldendal Norsk Forlag, Spartacus Forlag

LIT
THUS
BERG
EN
LITTERATURHUSET

Østre Skostredet 5-7, 5017 Bergen
www.litthusbergen.no

